

ՀՀ ԿԳՄՍ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

« ՍԻՍԻԱՆԻ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ » ՊՈԱԿ

**ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԵՐԹԱԿԱՆ
ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ**

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

**ԹԵՄԱ՝ «Ուսուցչի համագործակցությունը սովորողների
ծնողների կամ նրանց օրինական ներկայացուցիչների հետ՝
սովորողների կրթության կազմակերպման և ընտանեկան
դաստիարակության հարցերում»**

**ԱՌԱՐԿԱ՝ Մանկավարժություն և տարրական ուսուցման
մեթոդիկա**

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ Աղունիկ Շափաղաթյան

**ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ՝ «Վաղատիևի միջնակարգ
դպրոց» ՊՈԱԿԴԵԿԱՎԱՐ՝ Ֆլորա Հովհաննիսյան**

2023

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ _____ **3**

1. Դաստիարակությունը որպես օբյեկտիվ երևույթ, դպրոցի և ընտանիքի դերը
Երեխայի դաստիարակականության գործում ----- **6**

2. Ծնող-ուսուցիչ համագործակցությունը, դպրոցի և ընտանիքի
համագործակցության ոլորտում առկա խոչընդոտները և այդ խոչընդոտների
հաղթահարման ուղիները ----- **9**

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ ----- **16**

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ ----- **17**

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Թեմայի կարևորությունը և արդիականությունը

« Սովորական ուսուցիչը պատմում է:

Լավ ուսուցիչը բացատրում է:

Բարձրակարգ ուսուցիչը ցույց է տալիս:

Հանճարեղ ուսուցիչը ոգեշնչում »:

Ուիլյամ Ուորդ

«Ինչու՞ ես ատեմ երեխային այսօրվա վատի համար,

ես նրան կսիրեմ այն լավի համար,

ինչը նրա մեջ դաստիարակելու եմ վաղը»:

Վ. Ա. Սուխոմլինսկի

Ցանկացած օգնություն պետք է լինի չափավոր, միտում չունենա ամեն ինչ երեխայի փոխարեն անելու, այլ ընդհակառակը՝ նպաստի նրա մոտ նոր հմտությունների ձևավորմանը և զարգացմանը, դրանք նոր և տարբեր իրավիճակներում կիրառելուն՝ աստիճանաբար նվազագույնի հասցնելով աջակցությունը և խթանելով ինքնուրույնությունը:

«Երեխաները բոլոր տեսակի բռնություններից պաշտպանված լինելու իրավունք ունեն»։ Այս դրույթը սահմանված է ՄԱԿ-ի երեխաների իրավունքների մասին կոնվենցիայում: Խոսելով ընտանեկան դաստիարակության կարևորության մասինՎ. Սուխոմլինսկին նշում է, որ ընտանիքը այն առաջին միջավայրն է, ուր մարդը պիտի սովորի բարիք գործել:

Յուրաքանչյուր անձի ձևավորման, ֆիզիկական և մտավոր զարգացման գործընթացում ընտանիքը, ծնողներն ունեն անփոխարինելի դեր. այս միջավայրում է տեղի ունենում երեխայի առաջնային սոցիալականացումը, ձևավորվում դերային և վարքագծային կարծրատիպերը, արժեքային կողմնորոշումներն ու աշխարհայացքը: Առաջին հերթին ծնողներն են հոգ տանում երեխայի անվտանգության, կարիքների մասին, կրթում ու դաստիարակում նրան, հոգեբանական աջակցություն ու հարմարավետություն ապահովում: Հետևաբար՝ բարոյություններից զերծ, հոգեբանորեն կայուն, հասարակության պահանջներն ընկալող և դրանց համարժեք արձագանքելու

ունակ անձի ձևավորման առաջնային նախադրյալը բարոյահոգեբանական առողջ մթնոլորտ ու հոգեբանական և սոցիալական խնդիրները հաղթահարելու կարողություններ ունեցող, դաստիարակչական և սոցիալականացման գործառույթներ իրականացնող, երեխայի իրավունքները, նրա հանդեպ պարտականությունները գիտակցող և դրանք կյանքի կոչող ընտանիքի անկախությունն է: Ազնվությունը, մարդասիրությունը, բարությունը, կենցաղային խնդիրներին դիմագրավելու կարողությունը ձևավորվում են միայն այն դեպքում, երբ երեխան մանկուց ականատես է եղել անկեղծ ու ջերմ մարդկային հարաբերությունների:

Անկախությունից հետո խառնաշփոթ առաջացավ հասարակության արժեքային համակարգում. անցյալից կտրուկ հրաժարումը դեռևս երաշխիք չէր իրական առաջընթացի: Խոսքի ազատությանը, բազմակարծությանը, բազմակուսակցական համակարգին զուգահեռ աճեց գործազրկությունը, աղքատությունը, օրինազանցությունը, կոռուպցիան, արտագաղթը, սոցիալական բևեռացումը, որոնք հանգեցրին իրավիճակի էլ ավելի բարդացմանը: Բնականաբար ընտանիքն այս ամենից գերծ չէր կարող մնալ: Ազգի հիմքը հանդիսացող ավանդական ընտանիքը, ուր դաստիարակվում է մատաղ սերունդը կրեց որակական փոփոխություններ:

Այս փոփոխությունները բերեցին նրան, որ շատ ծնողներ սկսեցին աշխատել գերձանրաբեռնված աշխատանքային գրաֆիկով, կամ էլ համարեցին գործազուրկների բանակը՝ երկու դեպքում էլ բարդացնելով երեխայի դաստիարակության գործընթացը և հիմնական բեռը թողնելով պետական հաստատությունների վրա: Մինչդեռ տեղեկատվական, ինֆորմացիոն զարգացման արդի մակարդակում գտնվող հասարակության համար չափազանց արդիական է նոր ձևավորվող քաղաքացուն օգնել հաղթահարել արժեքային այն բախումը, որն առաջանում է թվային ու իրական աշխարհների տարբերություններից: Սակարծում ենք ընտանիք-պետություն և հասարակական այլ ինստիտուտների գործունե համագործակցությամբ կարող է միայն կյանքի կոչվել, ինչն էլ հենց պայմանավորում է հետազոտական թեմայի արդիականությունը:

Աճող սերնդի դաստիարակությունը, յուրաքանչյուր պետության կարևորագույն խնդիրներից մեկն է, և մեր հանրապետությունում այն իրականացվում է պետական մակարդակով՝ սկսած նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններից, մինչև՝ մասնագիտական կրթություն: Այս կարևոր առաքելության գործում, բնականաբար, իր անփոխարինելի դերն ունի նաև ընտանիքը:

Հետազոտական աշխատանքի նախնական վարկածն այն է, որ այսօր ընտանիքների մեծ մասը, տարված գերզբաղված առօրյայով ու ընտանեկան հոգսերով, չի զբաղվում իրենց երեխաների դասապատրաստմամբ ու ուսումնական գործընթացով, լավագույն դեպքում սահմանափակվում է մասնավոր դասապատրաստման պարապմունքներով, ընտանիք-դպրոց համատեքստում չի իրագործվում երեխաների կրթա-դաստիարակչական գործունեությունը:

1. Ուսուցչի համագործակցությունը սովորողների ծնողների կամ նրանց օրինական ներկայացուցիչների հետ՝ սովորողների կրթության կազմակերպման և ընտանեկան դաստիարակության հարցերում

Չետագոտության նպատակը

Ուսումնասիրել դպրոցականների ուսումնադաստիարակչական գործընթացում ընտանիք-դպրոց համագործակցության առանձնահատկությունները և տալ համապատասխան առաջարկություններ այդ գործընթացը բարելավելու համար:

1.1 Դաստիարակությունը որպես օբյեկտիվ երևույթ, դպրոցի և ընտանիքի դերը երեխայի դաստիարականության գործում

Դաստիարակությունը որոշակի տեխնոլոգիաների համակարգ է, որն ուղղված է երեխայի անձի նպատակաուղղված ձևավորմանը՝ հասարակական, արտադրական, մշակութային կյանքին նախապատրաստելու համար: Դաստիարակությունը իրականացվում է ընտանիքի, նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների, դպրոցների, արտադպրոցական, երիտասարդական խմբակների և այլնի համատեղ ջանքերով:

Դաստիարակությունը հասարակական կյանքի կազմակերպման համընդհանուր անհրաժեշտ կատեգորիա է, որ սերտորեն կապված է ուսուցման հետ: Դաստիարակության առաջնային օղակը, որտեղ ձևավորվում է մարդը իր գոյության առաջին իսկ պահից, ընտանիքն է, որի հետ համագործակցում ու գործը «շարունակում» են հասարակական մյուս ինստիտուտները՝ դպրոց, հասարակական, երիտասարդական կազմակերպություններ և այլն:

Իմ մանկավարժական պրակտիկայի ընթացքում, յուրաքանչյուր նոր սերնդի հետ աշխատելիս, կարևորելով նախորդների կողմից ստեղծված

փորձն ու գիտելիքը, որոշակի կարողությունները, հասարակության վարքային նորմերն ու փորձը՝ աշխատանքս կազմակերպում եմ այնպես, որ աշակերտների մոտ ձևավորվեն արժեհամակարգային պահանջներ, որոնցից են՝

- ✓ գիտակցի սեփական մշակույթի՝ լեզվի, պատմության, արվեստի, ավանդույթների, ազգային այլ արժեքների կարևորությունն ու նշանակությունը, լինի դրանց կրողը
- ✓ հարգի Հայաստանի պետական խորհրդանիշները, լինի հայրենասեր
- ✓ կարևորի բարոյական չափանիշները և քրիստոնեական ու համամարդկային արժեքները, լինի ազնիվ, գթասիրտ, արդարամիտ, օրինապահ, բարեկիրթ:

Յուրաքանչյուր անձի ձևավորման, ֆիզիկական և մտավոր զարգացման գործընթացում ընտանիքը, ծնողներն ունեն անփոխարինելի դեր. այս միջավայրում է տեղի ունենում երեխայի առաջնային սոցիալականացումը, ձևավորվում դերային և վարքագծային կարծրատիպերը, արժեքային կողմնորոշումն ու աշխարհայացքը:

Առաջին հերթին ընտանիքն է հոգ տանում երեխայի անվտանգության, կարիքների մասին, կրթում ու դաստիարակում նրան, հոգեբանական աջակցություն ցուցաբերում, հարմարավետություն ու ապահովություն տալիս անձի ֆիզիկական ու հոգեբանական զարգացման համար:

Իսկ ընտանիքում առկա սոցիալ- տնտեսական եւ հատկապես հոգեբանական բնույթի խնդիրները՝ ծնողների անտարբերությունը միմյանց և երեխաների նկատմամբ, ձևական բնույթ կրող՝ «հանուն երեխայի» հարաբերությունները, հաճախակի կրկնվող վիճաբանությունները, հանդուրժողականության պակասով պայմանավորված՝ «սերունդների կոնֆլիկտը», բռնությունը, հանգեցնում են երեխայի կողմից շեղվող, իսկ առանձին դեպքերում՝ հանցավոր վարքագծի դրսևորման: Կարծում եմ, որ դաստիարակության պրոցեսի մանկավարժական ղեկավարումն ամենից առաջ ուղղված պետք է լինի այն բանին, որ ընտանիքում և հասարակության մեջ շարունակվի և ամրապնդվի այն, ինչ անում է դպրոցը՝ ձևավորելով երեխայի աշխարհայացքը: Ահա այստեղ է ուսուցչի աշխատանքի անգնահատելի դերը, եթե այն կազմակերպված է գրագետ և ունի մոտեցման ճիշտ ձև: Երկար տարիների մանկավարժական իմ փորձը ցույց է տալիս, որ ուսուցիչը առանձնակիմեծ դեր ունի ապագա սերնդի

դաստիարակության բարդ ու պատասխանատու գործում՝ համախմբելով դպրոցի, ընտանիքի ու հասարակության ջանքերը: Այս ուղղությամբ նպատակահարմար է դպրոցում մշտապես կազմակերպել ծնողական ժողովներ, տնայցեր, խորհրդատվություններ, տարբեր հետաքրքրաշարժ դպրոցական և արտադպրոցական միջոցառումներին նրանց մասնակից դարձնել, դրոնք կնպաստեն երեխաների դաստիարակությանը՝ ուսումնական յուրաքանչյուր օրը դարձնելով տոն: Դա ավելի կխորացնի ու կամրապնդի ընտանիք-դպրոց կապը:

Ունենալով չափազանց կարևոր ու անզնահատելի պատասխանատվություն այս աշխատանքում՝ ստեղծում և հաջողությամբ կիրառում են աշխատանքի բազմազան ձևեր՝ ամրապնդելով ընտանիքի և հասարակայնության հետ կապը:

Կարգապահության լավագույն դպրոցը ընտանիքն է, իսկ երեխաների դաստիարակության գլխավոր դպրոցը ծնողների փոխհարաբերություններն ու վերաբերմունքն է միմյանց նկատմամբ: Երեխան ընտանիքի հայելին է: Ուստի, անձնական շատ դժբախտությունների արմատները թաղված են հենց այնտեղ, ուր ծնողները երեխային մանկությունից չեն սովորեցրել դեկավարել սեփական ցանկությունները, չեն սովորեցրել ճիշտ վերաբերվել «կարելի է», « չի կարելի», «հնարավոր է» հասկացություններին:

Հաճախ ընտանեկան դաստիարակության շատ անհաջողություններ բացատրվում են ծնողների անբավարար մանկավարժական գրագիտության և երեխաների դաստիարակության համար ծնողների անհրաժեշտ փորձի բացակայությամբ: Ուստի, կարծում են, որ դպրոցի գերխնդիրն է՝ օգնել ծնողներին գտնելու երեխաների դաստիարակության այնչափ կարևոր ուղին:

Ըստ Դորոթի Լո Նոյթի ստեղծագործության՝

Եթե երեխան շարունակ քննադատվում է՝ կսովորի մեղադրել:

Եթե երեխան շրջապատված է թշնամանքով՝ կդառնա ագրեսիվ:

Եթե երեխան ծաղրանքի է ենթարկվում՝ կդառնա վախկոտ:

Եթե երեխան շարունակ ամոթանքի է արժանանում, մեղքի զգացումը չի լքի

Նրան:

Եթե երեխան հանդուրժողականության մթնոլորտում է ապրում՝ կլինի համբերատար:

Եթե երեխան խրախուսվում է՝ ձեռք կբերի վստահություն:

Եթե երեխան գովասանքի է արժանանում՝ կսովորի գնահատել:

Եթե երեխան ազնիվ մթնոլորտում է մեծանում՝ կլինի արդարամիտ:

Եթե երեխան մեծանում է ապահով միջավայրում՝ կսովորի հավատալ:

Եթե երեխան հավանության է արժանանում՝ կսովորի ինքն իրեն գնահատել:

Եթե երեխան ջերմությամբ է շրջապատված՝ կսովորի սիրել :

Սերտ կապի մեջ մտնելով հասարակության ու ընտանիքի հետ՝ զգալի չափով ընդարձակվում է կազմակերպված դաստիարակչական ներգործության ոլորտը:

Այսպիսով, սովորողների նկատմամբ տարվող դաստիարակչական համալիր գործունեությունը, որ իրականացվում է դպրոց-ընտանք ինստիտուտների ջանքերով արժեքահեն դաստիարակության, անձի ճիշտ ձևավորման ու զարգացման լայն հնարավորություններ է ընձեռում: Հենվելով մանկական կոլեկտիվի վրա, դասարանում դասավանդող բոլոր ուսուցիչների համագործակցության վրա, մասնակից դարձնելով աշակերտների ծնողներին ու հասարակությանը՝ դպրոցը կարող է լուրջ ներդրում կատարել՝ հոգեկան հարստությունը, բարոյական անադարտությունն ու ֆիզիկական կատարելությունը իր մեջ հարմոնիկ կերպով զարգացնող նոր քաղաքացու ձևավորման գործում:

1.2. Ծնող-ուսուցիչ համագործակցությունը, դպրոցի և ընտանիքի համագործակցության ոլորտում առկա խոչընդոտները և այդ խոչընդոտների հաղթահարման ուղիները

«Մտքի ուսուցիչը դպրոցում է,

հոգու ուսուցիչը՝ ընտանիքի ծոցում»

Ֆրանսիացի պատմաբան Լամարտին

Մեր հաստատությունը համագործակցում է ծնողական համայնքի հետ, քանի որ գիտակցում ենք, որ ընտանիքը մարդկային համընդհանուր կոլեկտիվի մի մասն է

մատաղ սերնդի սոցիալականացման ամենակարևոր ինստիտուտը: Ծնողներին համատեղ գործունեության մեջ ներգրավելու մեր պրակտիկան ցույց է տվել, որ նույն կրթական միջավայրում փոխգործակցելով՝ հնարավոր է լուծել մատաղ սերնդի կրթման և սոցիալականացման հարցերը:

Դպրոցի և ընտանիքի համագործակցության հիմքում դրվել ենք մի շարք սկզբունքներ, որոնց թվում են.

- ✓ փոխադարձ հարգանքը ծնող-ուսուցիչ հարաբերություններում
- ✓ բարոյահոգեբանական կայուն միջավայրը
- ✓ միասնական շահերի շուրջ բանակցելու, ելքեր գտնելու կարողությունը
- ✓ սովորողների առաջադիմության ու վարքի մշտադիտարկումը
- ✓ սխալների հայտնաբերումը, ընդունումը, վերլուծությունը, թերի կողմերի արձանագրումը, ինքնանդրադարձ կատարելու կարողությունը
- ✓ հումանիստական, բարության, ազնվության մղումները

Հաստատության և ծնողական համայնքի համագործակցությունը մանկավարժական գործընթացի բոլոր փուլերում կազմակերպում ենք պլանավորված ու համակարգված ձևով: Մենք պատասխանատվություն ենք կրում միևնույն սովորողի կրթության ու դաստիարակության համար, հետևաբար դաստիարակության արդյունավետության համար առանձնացվել են

դպրոց- ուսուցիչ-ծնող համագործակցության կապը ներկայացնող հետևյալ աշխատանքները՝

- ծնողները մշտապես կապի մեջ են դպրոցի, ուսուցիչների հետ
- մշտական կապի արդյունքում ձևավորել ենք դաստիարակության գործընթացի միասնական նպատակներ, ձգտումներ ու հայացքներ, որը կշարունակվի և կզարգացվի առաջիկա 5 տարում
- փորձում ենք համատեղ ուժերով մշակել դաստիարակչական մեխանիզմներն ու դրանց լուծման ուղիները
- ուսումնական գործընթացին ծնողների ներգրավվածությունը մեծապես պայմանավորում է սովորողների հաջողությունը, որը էլ ավելի կամրապնդվի
- ծնողների ներգրավվածությունը դրական է անդրադառնում նաև կրթական հաստատության վրա՝ նպաստելով վերջիններիս հետ բարեկամական հարաբերությունների հաստատմանը՝ ստեղծելով բարոյահոգեբանական կայուն միջավայր, այն անհրաժեշտ է կիրառել ապագայում
- ծնողները ներգրավված են դպրոցական, արտադպրոցական միջոցառումներին՝ ներկայացնելով իրենց առաջարկությունները, այդ մոտեցումը կշարունակենք նաև հաջորդ 5 տարիներին
- ծնողներին սեպտեմբերյան ժողովների ժամանակ ներկայացնում ենք իրենց ու սովորողների իրավունքներն ու պարտականություններն ըստ ՀՀ Հանրակրթության մասին օրենքի
- ծնողներին ժողովների ժամանակ ներկայացնում ենք հանրակրթության մեջ տեղի ունեցող կարևոր փոփոխությունները՝ ՀՊՉ, նոր տեխնոլոգիաներ,,,
- ծնողների հետ կազմակերպվում ենք քննարկումներ տարբեր թեմաներով՝ ըստ անհրաժեշտության, կատարում ենք եզրահանգումներ, կայացնում որոշումներ՝ սովորողների աջակցություն, շաբաթօրյակներ ծնողների հետ, համատեղ աշխատանք դժվար դաստիարակվող երեխաների հետ, կոնֆլիկտների լուծում:

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԾՆՈՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

ՈՒԺԵՂ և ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԸ

ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐ	ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐ
Դպրոցի ծնողական խորհուրդը ակտիվ կապ է ստեղծում դպրոցի և ծնողական համայնքի հետ, ապահովում է ծնողների ներգրավվումը սովորողների արտադպրոցական աշխատանքներում:	Ծնողների զբաղվածությունը, պասիվությունը: Ծնողական համայնքի հետ ակտիվացնել կապը, համոզիչ բացատրական աշխատանք տանել քննարկվող հարցերի շուրջ: Այդ աշխատանքը շարունակել նաև հետագա հինգ տարիներին:
Երաշխավորում է երեխայի իրավունքների պաշտպանությունը դպրոցում:	Խոչընդոտներ կապված համայնքային առանձնահատկությունների հետ՝ հարևան, ծանոթ, բարեկամ և այլ ճնշող մեխանիզմներ:Նորից համոզիչ բացատրական աշխատանք քննարկվող հարցերի շուրջ: Այդ աշխատանքը շարունակել նաև հետագա հինգ տարիներին:
Կոնֆլիկտների խաղաղ լուծման պատրաստ թիմ:	Կոնֆլիկտներն աշակերտների միջև: Բացատրական աշխատանք, քննարկում, կոնֆլիկտների լուծման տարբերակներ. Դրանք պետք է ներառվեն դպրոցի աշխատանքներում և շարունակվեն այսուհետ:
Դպրոցական բռնության տարբեր տեսակների դեմ պայքարը:	Երբեմն դրանք թե ուսուցիչները, թե ծնողները չեն նկատում կամ նրանց չեն տեղեկացնում: Աչալուրջ աշխատանքով նպաստել դրանց վերացմանը:

Ուսուցիչներն ու ծնողները, որպես դաստիարակության գործընկերներ, պետք է լրացնեն միմյանց, ունենան փոխադարձ հարգանք և վստահելի հարաբերություններ:

Յուրաքանչյուր ընտանիք տարբերվում է մյուսներից իր կառուցվածքով, խնդիրներով, ավանդույթներով, սովորություններով, հետաքրքրություններով, արժեքներով, բարքերով, կրթության տարբեր հնարավորություններով: Յուրաքանչյուր դպրոց նման է մյուսներին ընդհանուր ռազմավարությամբ,

կրթական ծրագրերով, արժեքային համակարգով:

Սոցիալ-մանկավարժական և հոգեբանական հետազոտությունները ցույց են տալիս, որ ընտանեկան դաստիարակության՝ հարգանքի և վստահության վրա հիմնված ոճերը, ծնողների հեղինակությունը, ընտանիքում երեխայի հետ շփման առանձնահատկությունները նպաստում են ներընտանեկան կապերի ամրապնդմանը, բարոյական բարձր պատասխանատվության մթնոլորտի, փոխօգնության ավանդույթների ձևավորմանը: Ընտանիքը եղել և տեսանելի ապագայում էլ կլինի աճող սերնդի դաստիարակության հիմքը:

Շատ հաճախ կարելի է կարծիք լսել, որ ամեն ինչ ընտանիքից է գալիս: Դա իսկապես այդպես է: Բնավորության հիմնական գծերը կամ գեներտիկորեն դրված են, կամ ձևավորվում են մանկության տարիներին ծնողների ազդեցության տակ: Բայց դա չի նվազեցնում դպրոցի դերը անհատի ձևավորման և դաստիարակության գործում: Այն սերմերը, որոնք ցանկել են ծնողների կողմից, կարող են հավասարապես չլծել կամ բողբոջել դպրոցական միջավայրում՝ դասարանի թիմի, ուսուցիչների և դասղեկի ազդեցության տակ: Այսօր առավել քան արդիական է այն ձևակերպումը, որ կրթությունը ամենաբարդ սոցիալական գործընթացներից է:

Դպրոցի և ընտանիքի փոխազդեցության էությունն այն է, որ երկու կողմերն էլ պետք է շահագրգռված լինեն ուսումնասիրել երեխային, բացահայտել և զարգացնել նրա մեջ լավագույն որակներն ու հատկությունները: Նման փոխգործակցությունը հիմնված է փոխադարձ վստահության և հարգանքի, փոխադարձ աջակցության և օգնության, միմյանց նկատմամբ համբերության և հանդուրժողականության սկզբունքների վրա: Դա կօգնի ուսուցիչներին և ծնողներին համատեղել իրենց ջանքերը՝ երեխայի մեջ ստեղծելու այն որակներն ու հատկությունները, որոնք անհրաժեշտ են նրա ինքնորոշման և ինքնիրացման համար, հաղթահարելու դժվարությունները և ձախողման դեպքում ինքնավերականգնում:

Անհրաժեշտ է ընտանիքների և ծնողների հետ աշխատանքը կառուցել տարբերակված ձևով՝ չպարտադրելով բոլորին համագործակցության նույն ձևերը, այլ կենտրոնանալով ծնողների կարիքների, ընտանիքի և ընտանեկան կրթության առանձնահատկությունների վրա՝ համբերատար ներգրավելով նրանց աշխատանքի մեջ: Կան խնդիրներ, որոնք հուզում են բոլոր ծնողներին կամ կապված են դասարանի երեխաների կրթական գործունեության հետ: Նման հարցերը քննարկվում են ընդհանուր ժողովներում:

Ծնողական ժողովները մտերմացնում են ուսուցիչներին և ծնողներին, ընտանիքին մոտեցնում դպրոցին, օգնում են որոշել երեխայի վրա կրթական ազդեցության ամենաօպտիմալ ուղիները: Հանդիպումների ժամանակ ծնողները համակարգված կերպով ծանոթանում են ընտանիքում և դպրոցում երեխաներին դաստիարակելու և կրթելու նպատակներին և խնդիրներին, բովանդակությանը, ձևերին և մեթոդներին: Ծնողական ժողովները կարող են կառուցվել տարբեր ձևերով: Մանկավարժական գիտելիքների հաղորդումը, կարող է արտահայտվել դասախոսության, զեկույցի, զրույցի, վեճի, քննարկման ձևով: Դա կարող է լինել սեմինար-դաս, ֆիլմի դիտում և քննարկում, խաղ ուսուցիչների և ծնողների միջև:

Ուսուցիչների և ծնողների միջև փոխգործակցության ակտիվ ձևերը կարող են լինել փորձի փոխանակման կոնֆերանսները, հարցուպատասխանի երեկոները, բանավեճերը, հանդիպումները ուսուցիչների, վարչակազմի, մասնագետների / բժիշկների, հոգեբանների, սոցիալական աշխատողների հետ և այլն:

Ես փորձում եմ նպատակաուղղված աշխատանք տանել երեխաների և նրանց ծնողների միջև փոխհարաբերությունների ձևավորման ուղղությամբ, ստեղծել իրավիճակներ ծնողների նկատմամբ երեխաների հարգալից վերաբերմունքը դաստիարակելու համար:

Ապացուցված է, որ կրթությունը ոչ միայն մարդու զարգացման, այլև ազգային գոյատևման, ինքնության ու մարդկային առաջընթացի գրավականն է: Այն անձի ձևավորման հիմնաքարն է և իր հետևից տանում է հասարակության զարգացումը, ուստի պետք է մաքսիմալ ծրագրավորված ու նպատակային մոտենալ երեխայի դաստիարակության կարևոր գործի հետ կապված յուրաքանչյուր մանրուքի:

Դասապլաններ

Առարկա-Մայրենի

Դասարան 4-րդ

Թեմա՝ Դիանա Ուկլեբա - Գոհառույան՝ << Մոռ

Ժախոռ >>Դասի տիպը-Նոր կյուբի հաղորդման դաս

Նպատակը- Կհարողանան արտահայտիչ ընթերցել բանաստեղծությունը:

Կսովորեն հարգել և սիրել իրենց մայրիկներին:

Կհասկանան ասույթների իմաստները:

Կկռահեն հանելուկի պատասխանը:

Վերջնարդյունքներ-Ընթերցի ոչ գրական ,պարզ տեքստեր տեղեկատվություն ձեռք բերելու և ժամանցի համար,խոսի ընթերցած բովանդակության մասին:Խոսքի մեջ առանձնացնի հոմանիշ և հականիշ բառեր:

Կապը ԶՊԶ-ի հետ-S10,S22,S26

S10-նկարագրի շրջակա աշխարհի օբյեկտները, երևույթները և դրանց փոխադարձ կապերը.

S22-կարևորի սովորելը ևցուցաբերի հետաքրքրություն սովորելու նկատմամբ.

S26-արտահայտի սեփական մտքերը, զգացմունքները, կարիքները ևցանկությունները, գիտակցի իր յուրահատուկ լինելը.

Խաչվող հասկացություններ-Անհատ և հարաբերություններ-

Ինքնաճանաչում,սեփական դերի գիտակցում,պարտականությունների ստանձնում և իրավունքների իրացում:

Դասի ընթացքը- Տեսլիս աշխատանքների ստուգում:

Դասի հարցում:

Գնահատում:

Նոր կյուբի հաղորդում:

Խթանում- Կատարել <<Մտագրոհ>>:

Իմաստի ընկալում- Աշխատանք վերնագրի ևնկարագարդման շուրջ:

<<Մինչև ընթերցել ը պատմեք,թե ինչ եք տեսնում նկարում >>:

Արտահայտեք ձեր ենթադրությունները տեքստի բովանդակության վերաբերյալ:

Կատարել բանաստեղծության ընթերցում և մեկնաբանում հարցերի միջոցով:

Կշռադատման փուլ: Քառաբաժան:

Ու՞ մ,ի՞ նչ տեսա:-Մայր,ժպիտի՞

նչ լսեցի: - Ուրախ ձայներ

ի՞ նչ զգացի:- Սեր,հոգատարություն,երջանկություն:

Առարկա-Մայրենի

Դասարան 4-րդ

Թեմա՝Սիվա Կապուտիկյան՝<<Տոպիս>>

Դասի տիպը-Նոր նյութի հաղորդման դաս

Նպատակը-Կստանան տեղեկություններ Սիվա Կապուտիկյանի մասին:

Կկարողանան սահուն ընթերցել բնագիրը:

Կհասկանա իմաստախոսության իմաստը:

Կիմանա <<Երակ>> բառի ուղիղ և փոխաբերական իմաստների մասին:

Վերջնարդյունքներ-Հասկանա տեքստի հիմնական միտքը:Հասկանալով և վաչժ ընթերցի բանաստեղծությունը,ճանաչի բանաստեղծության հերոսին,ներկայացնի նրան:

Կապը ՀԴԶ-ի հետ-S1,S10,S15

S1-ազատ գրավոր և բանավոր հաղորդակցվի գրական հայերենով, կարդա, հասկանա, վերարտադրի պարզ գեղարվեստական և տեղեկատվական տեքստեր, ձևակերպի տեքստի հիմնական գաղափարը

S10-նկարագրի շրջակա աշխարհի օբյեկտները, երևույթները և դրանց փոխադարձ կապերը.

S15- օգտագործի տարբեր եղանակներ թեման պատկերավոր և ընկալելի ներկայացնելու համար.

Խաչվող հասկացություններ-Անհատ և հարաբերություններ-

Ինքնաճանաչում,սեփական դերի գիտակցում,պարտականությունների ստանձնում և իրավունքների իրացում:

Դասի ընթացքը- Տեսլին աշխատանքների ստուգում:

Դասի հարցում:

Գնահատում:

Նոր նյութի հաղորդում:

Խթանում-<<Չրույցի>>մեթոդ:

Կստանան նոր տեղեկություններՍիլ վա Կապուտիկյանի մասին :

Ըննարկել ,թե ի՞նչ է երագում յուրաքանչյուր մայր իր զավակի համար:

Իմաստի ընկալում: Ընթերցել <<Տղայիս>>չափածո ստեղծագործությունը:

Կատարել բառային աշխատանք և վերլուծություն:

Արթնանալ համբույր անդադար համբուրել

Կշռադատման փուլ: Աղյուսակ:

Առարկա-Մայրենի

Դասարան 4-րդ

Թեմա՝ Յոթնամյա Շիրազի <<Յայտ>>

Դասի տիպը-Նոր նյութի հաղորդման դաս

Նպատակը-Չարգացնել տեքստն անգիր վերարտադրելու կարողությունը:

Կստանան տեղեկություններ Յոթն. Շիրազի մասին

Կիմանա ՅՅ մարզերն ու մարզկենտրոնները:

Կկարողանան ընթերցել բանաստեղծությունը:

Կբացատրեն օրինակների իմաստը:

Վերջնարդյունքներ-Յասկանա տեքստի հիմնական միտքը:

Անգիր վերարտադրի բանաստեղծություն:

Կապը ՅՊՉ-ի հետ-S1,S7,S24:

S1-ազատ գրավոր և բանավոր հաղորդակցվի գրական հայերենով, կարդա, հասկանա, վերարտադրի պարզ գեղարվեստական և տեղեկատվական տեքստեր, ձևակերպի տեքստի հիմնական գաղափարը :

S7- մտքերն արտահայտելիս բերի պարզ հիմնավորումներ, կատարի ընդհանրացումներ և պարզ դասակարգումներ.

S24-ստեղծի ընկերական հարաբերություններ, լսի, հասկանա, ապրումակցի, քաջալերի և աջակցի մյուսներին, համագործակցի տարբեր ձևաչափերով, դրսևորի դրական վերաբերմունք, ձգտի կոնֆլիկտների խաղաղ լուծմանը.

Խաչվող հասկացություններ-Անհատ և հարաբերություններ-

Ինքնաճանաչում, սեփական դերի գիտակցում, պարտականությունների ստանձնում և իրավունքների իրացում:

Դասի ընթացքը- Տեսլիս աշխատանքների ստուգում:

Դասի հարցում:

Գնահատում:

Նոր նյութի հաղորդում:

Խթանում-Չրույց ծավալել Յոթն. Շիրազի կենսագրության և ստեղծագործությունների շուրջ:

Ծանոթացնել ՀՀ մարզերին:

Կատարել <<Մտագրոհ>>:

Իմաստի ընկալում: Ընթերցել բանաստեղծությունը՝ մեկնաբանել ով յուրաքանչյուր քառատող:

Կատարել բառային աշխատանք:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Այսպիսով, ուսումնասիրելով ընտանիք և դպրոց համագործակցությունը, եկանք այն եզրահանգման, որ երեխայի դաստիարակության և զարգացման գործում մեծ դեր են խաղում ինչպես ընտանիքը, այնպես էլ դպրոցը: Ընտանիքում է տեղի ունենում երեխայի սոցիալականացումը, առաջին հերթին ընտանիքն է հոգ տանում երեխայի կարիքները, կրթում և դաստիարակում նրան, ուստի երեխայի դաստիարակությունը ավելի արդյունավետ կլինի դպրոց և ընտանիք, ծնող և ուսուցիչ համագործակցության ժամանակ: Ծնողների հետ համագործակցությունը թույլ է տալիս ուսուցչին ավելի լավ ճանաչել երեխային, իմանալ նրա նախասիրությունները, որը թույլ է տալիս պատկերացում կազմել երեխայի ներաշխարհի մասին: Ինչպես ծնողները, այնպես էլ ուսուցիչները համարվում են երեխայի դաստիարակները և երեխայի դաստիարակությունն ավելի արդյունավետ կլինի ուսուցիչ և ծնող կայուն փոխհարաբերությունների ժամանակ, քանի որ մի շարք կրթական խնդիրներ լուծելիս ուսուցիչներն անհրաժեշտ խորհուրդներ են ստանում ծնողներից, և հակառակը: Այսօր շատ ծնողներ սոցիալական տարբեր խնդիրների պատճառներով չեն մասնակցում իրենց երեխաների դպրոցական գործունեությանը՝ թողնելով երեխայի դաստիարակությունը ուսուցիչների վրա, որի ընթացքում նվազում է երեխայի հետաքրքրությունները դեպի գիտելիքը :

Ուստի կարող ենք ասել, որ ուսումնական գործընթացի հաջողությունը կախված է նրանից, թե ինչպես է զարգանում հարաբերությունները ուսուցիչների, աշակերտների և ծնողների միջև:

Առաջարկում ենք փոխգործակցության կուլտիվի, խմբային և անհատական ձևերի համադրություն: Ժամանակակից պայմաններում դպրոցի դերը ծնողների և ուսուցիչների ջանքերը համակարգել է երեխայի դաստիարակության գործում: Դպրոցի և ընտանիքի համագործակցությունը բարձրացնելու համար առաջարկում ենք հաճախ կազմակերպել ծնողական շաբաթներ, որոնց ժամանակ յուրաքանչյուր ծնող պետք է գտնի իր խնդրի սպառնիչ պատասխանը, արտահայտի իր կարծիքը, ցանկությունը, խնդրանքը:

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

«Մեր երեխաները մեր ծերությունն են:

Ճիշտ դաստիարակությունը մեր երջանիկ ծերությունն

է,

վատ դաստիարակությունը՝ մեր ապագա վիշտը,

մեր արտասուքները, դա մեր հանցանքն է

մյուս մարդկանց առջև, ամբողջ երկրի առջև»:

Ա. Ս. Մակարենկո

Ուրեմն կարողանանք ձևավորել կյանքի լայն իմացություն և տաղանդ , կարողանանք ճիշտ դաստիարակության միջոցով դաստիարակել ու կերտել երկրի, ինչու չէ նաև աշխարհի ապագա պատմությունը:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

- 1) Հարությունյան Գ., իրավունքի գերակայության սահմանադրական երաշխիքները, Ե., 2003:
- 2) Մանկության հիմնախնդիրները ժամանակակից հայ ընտանիքում, 21-րդ դարի մարտահրավերները, կանխման և հաղթահարման ուղիները, գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, <<Մանկավարժ>> հրատ., Ե., 2016:
- 3) Ասատրյան Ա.Ա., Դպրոցամուտը՝ սոցիալական նոր միջավայրին երեխայի հարմարվելու կենսափուլ, Մանկավարժություն, 2011, հմ. 7:
- 4) ՄԱԿ-ի «Երեխայի իրավունքների մասին» կոնվենցիա, հոդված 19, <http://www.parliament.am/library/MAKkonvencianer/10.pdf> հասանելի է:
- 5) Դորոթի Լո Նոլթ՝ «Եթե երեխան» հոգեբանություն . 2014